

Bredbåndsforum - Møte i arbeidsgruppen for videreutvikling av kobbernettet – Referat fra møte nr. 15

Deltakere:

Martin Højriis Kristensen (Broadnet), Tore Baarstad (Eidsiva), Trond Skjellerud (Eidsiva), Stig Myrmel (Eninvest), Frank Kopperud (TDC), Olav Urnes (Telenor), Terje Nord (Telenor), Tore Arnestad (Telenor) Sven Ole Skrivervik (NextGenTel), Jan Petter Tvedt (NextGenTel), Einar Meling (Nkom), Kenneth Olsen (Nkom), Eivind Skaar Briseid (Nkom), Arne Litleré (Nkom)

Referent: Nkom

Møtedato: 28. juni 2017

Saksnummer: 1506309

Sak 1 Velkommen og innledende betraktninger

Nkom ønsket velkommen til et nytt møte i arbeidsgruppen og pekte på at det blir viktig i dagens møte å gjøre opp status og bli enige om hvilke spor vi kan arbeide videre med. Forutsatt at det er enighet om å arbeide videre, vil Nkom orientere Samferdselsdepartementet om dette. Det vil da bli opp til departementet å avgjøre om det skal gis mer tid for komme frem til en løsning.

Sak 2 Forhold som må løses for å komme frem til en enighet

Telenor innledet med å liste opp hovedutfordringene med hensyn til å oppnå en enighet i arbeidsgruppen:

1. Mulighet for utbygging av G.fast noder uten å benytte shaping
2. QoS modell i bruk på foreslåtte VULA-produkt fra Telenor
3. Prisnivå på VULA-produkt foreslått fra Telenor

Mulighet for utbygging av G.fast noder uten å benytte shaping

Telenor ga uttrykk for at fokuset har vært på hovedutfordring nr. 1 siden sist møte i arbeidsgruppen. Telenor er opptatt av at kobbermoderniseringen må tillates slik at de kundene som har et mindre tilfredstillende fast bredbåndstilbud kan få et bedre tilbud, og vurderer at VDSL er den teknologien som kan gi størst forskjell for flest mulig kobberkunder. G.fast kan være et supplement i mer tettbygde strøk. Telenors forslag er at Telenor får anledning til å modernisere kobbernettet med VDSL og i tillegg bygger noder med G.fast på oppdrag fra grossistkundene og med det sikrer at alle som vil modernisere får anledning, samtidig som konkurransen opprettholdes ved at alle aktører får tilgang til alle sluttkundene gjennom eksisterende tilgangsform. Forslaget har vært diskutert i egne møter med Broadnet og NextGenTel. Broadnet og NextGenTel mener imidlertid blant annet at forslaget er komplisert og lite forutsigbart. I lys av at det er disse selskapene som i hovedsak er interessert i å ta i bruk G.fast som alternativ til fiberutbygging, synes det derfor ikke grunnlag for å arbeide videre med dette sporet.

Nkom viste til at gruppen tidligere har diskutert et forslag til et regime der grossistkundene selv bygger utskutte noder med G.fast-teknologi. Dette forslaget ble ikke arbeidet videre med fordi løsningen vil innebære at Telenors kobberkunder vil miste sitt tilbud fra Telenor. Telenor krevde derfor at grossistkundene måtte dempe signalene på noden (shaping) for å slippe gjennom

tjenester produsert fra sentralen/HK. Broadnet og NextGenTel mente dette ikke var aktuelt fordi hastighetspotensialet ikke kunne utnyttes maksimalt, noe som er nødvendig for å kunne konkurrere med fiber.

Mulighetene for å starte med shaping og ta i bruk av restspekteret på et senere tidspunkt ble imidlertid i liten grad diskutert. Nkom mener dette kan være en pragmatisk og raskere måte å komme i gang med utbygging på, og foreslo at dette kan være et spor arbeidsgruppen kan arbeide videre med.

Arbeidsgruppen reagerte positivt på dette forslaget, og det ble besluttet at Telenor, Broadnet, NextGenTel og ev. andre som er interessert i å bygge ut mikronoder med G.fast, kunne arbeide videre med et regime for shaping/utfasing av shaping innen en nærmere bestemt tidshorison. Regiment bør være teknologinøytralt, dvs. omfatte også andre teknologier som krever shaping for å ikke forstyrre bakenforliggende tjenester. Denne gruppen avtaler fortløpende møter seg i mellom. Det ble i første omgang avtalt et møte 16. august der partene legger frem sine initielle forslag til et regime for shaping/utfasing av shaping. Nkom deltar også på dette møtet.

QoS modell i bruk på foreslåtte VULA-produkt fra Telenor

Broadnet kommenterte at selskapet trekker sine innsigelser mot foreslått løsning for QoS, i lys av at SHDSL kan gjennomkobles eller at signaler kan dempes for å opprettholde tjenesten. Dette var den siste gjenstående utfordringen mht. de tekniske egenskapene med VULA-produktet. Arbeidsgruppen er dermed enig om den tekniske utformingen av VULA-produktet.

Prisnivå på VULA-produkt foreslått fra Telenor

Telenor har siden sist møte gått gjennom selskapets businesscase på nytt og mener det ikke er grunnlag for å redusere prisene. Telenor fastholdt dermed prisene som ble lagt frem i møtet 23. mai. Det foreligger dermed fortsatt uenighet i gruppen om prisnivået på VULA-produktet.

Et underpunkt av prisdiskusjonen er tilgangspunktene for VULA-produktet. Eninvest mener at tilgangen må gis på sentralene/HKene for at selskapet skal kunne dra nytte av egen fiberfremføring. Dette gjelder i de tilfellene hvor en operatør ber Telenor om bygge ut en ny sentral på operatørens regning. Telenor viste til at selskapet tidligere hadde skissert at slik tilgang kan gis som en opsjon (til tilgang på nivå med BNGer/kantrutere) forutsatt at operatørene som bestiller dekker kostnadene for dette. I den grad det vil være aktuelt for Telenor å leie fiber fra Eninvest og andre med fiberfremføring til sentralene/HKene, vil leiekostnadene for fiber komme til fradrag i forbindelse med betalingen for VULA-produktet.

I diskusjonen ble det vist til Telenors forslag fra sist møte («Alternativ 2») om å tilby grossistkundene å benytte DSL Bredbåndsaksess, men beholde OA-pris i inntil 3 år, som en erstatning for fysisk tilgang fra Telenor. I tillegg er Telenor innstilt på å kunne videreutvikle driftsmodell for Jara DSL. Dette kan både være et alternativ for å komme til enighet fra sak til sak, men synes også å kunne inngå som et alternativ i en bredere enighet om pris.

Sak 3 Veien videre

Deltakerne i arbeidsgruppen var enig i at det fortsatt er ønskelig med modernisering av kobbernettet og at dette er et arbeid som fortsatt må prioriteres høyt med sikte på å nå frem til en enighet så snart som mulig. Det var videre enighet om at det synes mest fruktbart å arbeide videre med en mulig løsning der grossistkunder skal kunne ha mulighet for å bygge ut egne mikronoder med G.fast og eventuelt andre teknologier, i tillegg til Telenors egen utbygging, og der man i første omgang tar i bruk shaping, samtidig som man finner modeller/regler for utfasing av shaping på et senere tidspunkt.

Telenor, Broadnet, NextGenTel og Nkom møtes 16. august fra kl. 0900 til kl. 1200. Andre tilbydere som er interessert i å bygge ut mikronoder med G.fast kan også delta på møtet. Temaet for dette møtet er et regime for shaping/utfasing av shaping innen en nærmere bestemt tidshorisont. ev. Møtet vil finne sted hos Broadnet, Fornebu.

Behovet for et nytt møte for alle deltakerne i arbeidsgruppen for videreutvikling av kobbernettet vil bli vurdert fortløpende.